

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

VI SAZIV

Prolečno zasedanje

Komisija za poljoprivredu, šumarstvo, ruralni razvoj, životnu sredinu i prostorno planiranje
Sednica br. 40

Priština, od 18.4.2019, u 11:00 časova
Zgrada Skupštine, sala N-302

ZAPISNIK

Prisutni: Muharrem Nitaj, Besa Gaxherri, Ganimete Musliu, Lutfi Zharku, Salih Salihu, Andin Hoti, Salih Zyba, Danush Ademi i Etem Arifi.

Odsutni: Liburn Aliu i Srđan Mitrović.

Pozvan: Bislim Zogaj, direktor Agencije za upravljanje memorijalnim kompleksima Kosova (AUMKK).

Pomoćno osoblje komisije: Bajram Badivuku, Ylber Sherifi.

Sednicu predsedavao, **Muharrem Nitaj**, predsednik komisije.

Dnevni red

1. Usvajanje dnevnog reda;
2. Usvajanje zapisnika komisije sa održane sednice od 2.4.2019;
3. Razmatranje godišnjeg izveštaja Agencije za upravljanje memorijalnim kompleksima Kosova za 2018 god.;
4. Razno.

Predsednik, nakon što je ustanovio da su ispunjeni uslovi za početak rada, otvorio je sednicu sa prvom tačkom dnevnog reda.

1. Usvajanje dnevnog reda

Prvo, **Salih Zyba** je rekao, da je od prošle sednice ostalo samo nastavak izveštavanja ministra MSPP-a, takođe i od ranijih sednica i ministarstva Poljoprivrede, za koju je rekao da nisu dobili obrazloženje. **Predsednik**, je rekao da su ministra MSPP-a ostavili da izveštava u jednoj od narednih sednica, jer postoje zabrinjavanja i u vezi nacionalnih parkova, gde je bilo proteste u Peći i Juniku.

Nakon diskusija, komisija je odlučila da se na temu hidroelektrana i drugih ekoloških problema, sa ministrom MSPP-a, nastavi na narednoj sednici, dok će sa ministarkom Poljoprivrede, na nekoj drugoj sednici.

Na kraju, predsednik je ustanovio da je Komisija, sa 9 glasa za, usvojila dnevni red, sa zahtevanim dopunama od Saliha Zybe, pod tačkom razno, za planiranje poseta na terenu.

2. Usvajanje zapisnika komisije sa održane sednice od 14.3.2019;

Zapisnik je usvojen bez primedbi.

3. Razmatranje godišnjeg izveštaja Agencije za upravljanje memorijalnim kompleksima Kosova za 2018 god.;

Muharrem Nitaj, predsednik, obavestio da je na osnovu člana 3. Zakona o Agenciji za upravljanje memorijalnim kompleksima Kosova. Agencija je pravno lice koje za svoj rad izveštava pismeno, jednom godišnje, do 31. marta, Skupštini Republike Kosovo. Izveštaj je podeljen poslanicima, 4. aprila 2019. godine, a danas, da bi diskutovali o izveštaju, pozvan je direktor ove agencije, g. Bislim Zogaj, kome se zahvalio na učešću i dao reč.

Bislim Zogaj, direktor AUMKK-a, na početku se zahvalio komisiji na saradnji i rekao da je izveštaj pripremljen u skladu sa formatom koji je utvrdila Skupština, i u izveštaju je predstavljeno planiranje, projektovanje i nadzor memorijalnih kompleksa; upravljanje budžetom agencije i obuka osoblja. On je naglasio da je upravu agencije preuzeo u julu 2018. god. i agencija je nastavila sa radom tamo gde je ostala. Dalje, on je pomenuo neke od glavnih realizovanih kapitalnih projekata: završeni projekat na Memorijalnom kompleksu u Penuhu u Podujevu; Kompleks u Vreli, ostao je samo ponovni ukop; projekat završen u Marini, koji je počeo pre 10 godina; projekat pri završetku u Meji; Projekat u Košare ide dobro i vršena je konzervacija kuća, gde je delovao Glavni štab OVK u Divjaku.

Onda je spomenuo i projekte koji se susreću sa poteškoćama. Najviše briga predstavlja Memorijalni kompleks "Adem Jashari", ali je rekao da je na pravom putu da se reši, jer je usvajanjem Zakona o ovom kompleksu, formiran Među ministarski komitet i oni su počeli sa radom i verujem da će uskoro početi rad na konzerviranju kuća otpornosti. Dok je najproblematičniji projekat za Memorijalni kompleks "Ibrahim Rugova" u Prištini, gde postoje neki problemi u vezi sa upravljanjem, eksproprijacijom, prioritetima, itd., Za koje veruju, da će biti regulisani ove godine. A kao izazov agencije, ostaju eksproprijacije u memorijalnim kompleksima i naglasio je posebnu oblast u planinama Beriša, Klečka i Divjaka.

Predsednik Nitaj, nadovezujući se sa rečima direktora Zogaj, pitao je: Koji su problemi projekta memorijalnog kompleksa "Adem Jashari" i projekta za Memorijalni kompleks "Ibrahim Rugova"? Onda, rekao da je Vlada odlučila da podeli simbolični iznos za spaljenu katedrale u Parisu, reakcija javnog mišljenja je bilo, kako je moguće izdvojiti sredstva za to, dok se, kule memorijalnog kompleksa "Adem Jashari" urušavaju. I ako je potrošeno miliona evra, problem još postoji, i pitao je: Kada će početi sa rešavanjem ovoga problema i da li su obezbeđena sredstva za to?

Besa Gaxherri, na početku je spomenula tačku 4.6 izveštaja o sredstvima na raspolaganju Agencije i imala primedbe da ona ne odražava kompletnu listu sredstava sa njihovim iznosima. Zatim, o memorijalnom kompleksu "Adem Jashari", pitala je: Da li će se ove godine konzervirati kule? Dalje, dodala je da je komisija posetila kompleks i on je u veoma teškom stanju i potrebno je izvršiti reviziju za 9 miliona €, potrošenih u ovom kompleksu, i kažem vam bez ustručavanja da je to veliki iznos, a ja sam memorijalni kompleks posetila i videla da tamo ima vrlo malo investicija. Moramo znati za bilo kakvu investiciju, gde su išla budžetska sredstva, ne samo za ovaj memorijalni kompleks. Kod projekta memorijalnog kompleksa "Ibrahim Rugova", rekla je

da je to malo komplikovaniji problem i da je osetljivo pitanje. U vezi s tim, pitala je: gde stoje problemi i da li je potrebno izraditi zakon za ovaj memorijalni kompleks ili će agencija preuzeti rešenje problema?

Za budžet za 2018. god., odobreno je 5 miliona i 102,000 €, dok su ukupni troškovi 88,61%, a zatim je spomenula izveštavanje o adresiranju preporuka Kancelarije Generalnog Revizora i citirala je jednu preporuku: „*Slaba klasifikacija rashoda i loše planiranje projekta rezultira potrebom da se promene projekti, što odražava stvaranje dodatnih troškova. Kao rezultat toga, ovi dodatni poslovi ugrožavaju sredstva koja se izdvajaju za druge projekte, sprečavajući finansiranje drugih projekata*”, a to je navedeno i u raspodeli budžeta. Ona je primetila da postoje i razlike između planiranja budžeta i potrošnje tokom 2018.god., navodeći neke primere: *Opređeljeni troškovi za usluge u iznosu od 23,500 €, dok je potrošeno 26,834 €; ostale troškove ugovora ne znamo koji su, planirani su 9.000 €, dok je potrošeno 16.067 €; kupovina nameštaja, planirano 9.500 €, potrošeno 11.632 €.*

Saranda Bogujevci, - poslanica Skupštine, nakon što se zahvalila za mogućnost preuzimanja reči, istakla je da se svakog dana uništava naša baština, zatim je postavila neka pitanja: Koliko se ova Agencija bavi zaštitom ove baštine? Koliko je uključeno Ministarstvo kulture u Memorijalnom kompleksu "Adem Jashari"? Dakle, ona ima departman koji se bavi pitanjem baštine i zapravo ovi memorijalni kompleksi ulaze kao deo ove baštine i predložila je da se agencija nadgleda od strane Komisije za kulturu, jer je to područje zaštine naše baštine. Za Memorijalni kompleks "Demë Ahmeti", rekla je da je pokrenuto ovo pitanje još od 2017. god., a projekat za to su pripremili stručnjaci Ministarstva kulture, imali su sve specifičnosti i način, konzerviranja. U vezi s tim, pitala je: šta se tamo dogodilo, zašto je prvobitna postojeća kuća uništena? Na kraju je predložila da se vodi računa o projektu "Adem Jashari" kako bi se sačuvalo originalni postojeći deo.

Ganimete Musliu, - o izveštaju, rekla je da je detaljniji od prošle godine, dok su problemi ostali isti. U okviru toga, izrazila je zabrinutost zbog Memorijalnog kompleksa "Adem Jashari" i rekla da se samom činjenicom da nije poznat datum kada počinje projekat konzervacije, može se reći da se ništa ne radi. Dok, za Memorijalni kompleks "Ibrahim Rugova", predložila je organizaciju zajedničke konferencije za identifikaciju problema, uključujući sve aktere kao što su: opština Priština, komisija, agencija, itd.

Dalje, ona je zastala kod održavanja godišnjica masakra, koji su brojni i pitala je: Da li je Agencija mislila da ubuduće imamo jedan zajednički spomenik, gde će biti zapisana sva imena masakriranih ljudi u najstrašnijem načinu, i da se obeleži poseban dan gde će se podsetiti masakrirani ljudi, svi stradani i pali borci za slobodu Kosova? Onda je dodala da svi memorijalni kompleksi treba da imaju potrebnu i jednaku pažnju institucija. Ovim slučajem je spomenula godišnjicu teškog masakra u Celini, preko 100 ljudi, godišnjicu masakra u Pokleku i Čikatove, gde bi članovi porodice trebalo da čuvaju slike koje predstavljaju genocid i kriminalna dela, jer je to nacionalno bogatstvo. Pitala je: Da li je agencija mislila o jednom muzeju za Poklekovu kuću ?

Spomenuvši dobar primer održavanja, Memorijalnog kompleksa Klečke, pitala je: Koji kompleksi se nadziru i da li su zaposlili nekoga da se brinu o održavanju i kojim kompleksima je potreban nadzor. ?

Salih Zyba, - nadovezujući se sa rečima direktora Zogaj, postavio je nekoliko pitanja: Šta ima u planu rada Među ministarski komitet za Memorijalni kompleks "Adem Jashari"? Koji su razlozi za zaključak direktora da je dobro što projekat MSPP-a za Memorijalni kompleks "Ibrahim Rugova" nije realizovan, znajući da je situacija tamo jedna i za stanovnike rizična? Kakva je uloga agencije u ne sprovođenju nekih projekata, jer je rečeno da postoji stagnacija u procedurama?

Onda je dao neke primedbe o izveštaju: više od 50% izveštaja uključuje obuku osoblja u KIJU, više milionski projekti memorijalnih kompleksa i organogram agencije izgleda nepotpun. Takođe se kaže da agencija nema odbor. Koja je bila svrha, zašto? Na strani 5, pravni okvir navodi da nije

bilo poteškoća u primeni zakona, dok u stranici 29 zahteva promena zakona. Nisu obuhvaćene: individualne, porodične, grupne, državne, investicije, kao različite kategorije u ovom izveštaju. Ne postoji link na veb stranici agencije za sve masakre da bi se informisali građani. Na kraju, rekao je da izveštaj treba da se dopuni.

Salih Salihu, - u vezi budžeta agencije, pitao je: Koji su planovi i prioriteti agencije za 2019 god. I koji su kriteriji za postavljanje tih prioriteta, da li je kriterij stepen uništenja ili važnost. Dok, osim projekata memorijalnog kompleksa "Adem Jashari" i "Ibrahim Rugova", gde sigurno ide najveći deo budžeta, pitao je: Koji su memorijali, groblja ili muzejske kuće, u kojima će se intervenisati tokom ove godine?

Lutfi Zharku, - pokrenuo je dva pitanja u vezi sa planom rada za 2019 god. Prvo u vezi prenošenja projekata od MSPP i pitao je: Da li je reč o trenutnim projektima ministarstva i ima ih u budžetu pa treba čekati na reviziju budžeta, da li su projekti u procesu, i ako su započeli u ministarstvu, predstavljaju problem da se prenose, ili se mislilo o izvršenim projektima a kao sredstva da se prenose agenciji? Dok, u vezi nedostatka budžetskih sredstava za strategiju i akcioni plan, pitao je: Zašto su potrebna budžetska sredstva za realizaciju ovoga projekta? Dalje, dodao je, da u vreme kada je on bio ministar, većina strategija je realizovana od strane samih radnika ministarstva.

Bislim Zogaj, ovako je odgovorio postavljenim pitanjima:

Prioritet postavlja memorijalni kompleks "Adem Jashari", ali zato što je Skupština usvojila zakon i shodno zakonu je formiran i Među ministarski odbor, koji predvodi Z/premijer Fatmir Limaj, nadležnosti su prešle tamo, ali i ja sam deo njega, zatim i porodica Jashari, gradonačelnik Skenderaja itd. Zato, neću sada preuzeti odgovornost o tome kada će početi, jer to zavisi od među ministarskog odbora. nisu u pitanju sredstva za projekat, ali da se uradi što bolji i dostojanstveni projekat i verujem da ide ka pravom putu i veoma brzo će započeti rad na konzervaciji kuća koja su pružile otpor. Ove godine je dodeljeno oko 3 miliona evra, samo za konzervaciju i dovoljna su. Za spomenute zloupotrebe od 9 miliona evra, rekao je da ne dozvoljava sebi da se bavi sa prošlošću i bilo ko koji pokazuje interesovanje da vrši istragu, otvorena su mu vrata, dok u vezi sa ovim, dodao je da je svake godine vršena revizija od strane ministarstva finansija i kancelarije generalnog revizora.

Agencija je otvorena da saraduje sa svima, ne samo sa ministarstvom kulture, već i sa građanima. U ovom slučaju, što se tiče memorijalnog kompleksa "Adem Jashari", nemamo neki dogovor sa ministarstvom kulture, jer tako je utvrđeno zakonom. Prioritet agencije je očuvanje objekata, njihovu originalnost.

Kod projekta memorijalnog kompleksa "Ibrahim Rugova" u Prištini, postoje neki problemi. Tu je prvobitno, postojao je predratni memorijal, onda je tamo sahranjen Ibrahim Rugova, Adem Demaçi, Ahmet Krasniqit, Ilir Konushevci, pali borci i veterani, i ukopavanje je vršeno bez kriterija. Jedan projekat od MSPP, nije realizovan i dobro je što nije, jer ne bi bio dostojanstven i u saradnji sa Opštinom Prištine, potrebno je ponovno organizovati ovaj memorijal sa novim projektom, obezbedivši jednu drugu imovinu od opštine da bi ponovno ukopali veterane.

Za kuću "Demë Ahmeti", započele su ranije procedure i agencija kada je počela projekat sa vlasnicima kuća, oni su pokazali spremnost da bez eksproprijacije počinju konzervaciju, i cilj je bio da se očuvaju kuće kao što su bile, ali koliko ja znam, izvođači radova tokom rada oštetili su ih. Takođe, predmet je u postupku, i nadležni organi dače procenu iste. Prošle godine smo ponovno namenili sredstva iz ovoga projekta, zbog prepreka koje su članovi porodice učinili, i nadam se da će Vlada uskoro doneti odluku za eksproprijaciju te imovine i onda nastaviti sa konzervacijom.

Vršiće se evidencija o svim masakrima širom Kosova i najmanje jedna pločica sa imenom, obezbediće se za svaki spomenik. Za projekat konzervacije kuća u Pokleku, on je rekao da je tender otvoren, a naredne godine će se vršiti i konzervacija. Samo nekoliko velikih memorijala imaju radnike, dok održavanje obavljaju kompanije putem tendera. U Meji je sprovedena istraga o zloupotrebi i prema informacijama, istraga je završena bez nalaza, jer tamo nije bilo zloupotrebe, već je bilo kašnjenja u realizaciji projekta.

Predstavićemo sve projekte na veb stranici i radimo na rekonstrukciji nove veb stranice agencije, ali zatražio je razumevanje komisije jer je za identifikaciju svega, potrebno je vreme i to također ovisi i o saradnji opština, budući da agencija ima samo 12 radnika. Za konkretne projektne vrednosti potrebno je dosta vremena, jer su mnoge od njih realizovane dobrovoljno i ne znamo iznos sredstava, a znamo samo o velikim projektima. U saradnji sa Ministarstvom kulture započet je rad na strategiji. Dok, za projekte koje će se preneti od MSPP, pominje se projekat "Afrim Zhitia", gde se očekuje da će eksproprijacija biti regulisana. nakon diskusija, utvrdilo je da će se o preporuci za izveštaj glasati nakon popunjavanja, na osnovu primedbi i preporuka koje su dali poslanici, uz potpunu evidenciju svih sredstava i eliminaciju nepotrebnih delova.

Predsednik, nakon diskusija, utvrdio je da će zakasnuti preporuka za izveštaj, nakon popunjavanja, na osnovu primedbi i preporuka koje su dali poslanici, uz potpunu evidenciju svih sredstava i eliminaciju nepotrebnih delova.

4. Razno

Salih Zyba, rekao je da je na poslednjoj sednici komisije, zahtevan jedan predlog za posete na terenu da bi pratili stanje životne sredine od uticaja kamenoloma, hidroelektrana i deponije otpada i zatražio je da se uradi agenda za ove posete. **Predsednik**- je predložio da se pripremi nacrt – agenda od strane Saliha Zybe i da se o tome raspravlja na sledećoj sednici.

Sednica je završena u 12:40.časova

Pripremili:

Pomoćno osoblje komisije.

Predsednik komisije,

Muharrem Nitaj